

Pressemeddelelse 26. oktober 2023

Antibiotikaforbruget på hospitalerne stiger

Forbruget af antibiotika på hospitalerne fortsætter med at stige, og var sidste år 24 procent højere end for ti år siden. Til gengæld fortsætter det samlede antibiotikaforbrug i samfundet med at falde.

Forbruget af antibiotika på hospitalerne fortsætter med at stige.

Sidste år var forbruget syv procent højere, end det var i 2019, året inden covid-19-epidemien ramte, og sammenligner man med for ti år siden, er der tale om en stigning på hele 24 procent.

Det er en af konklusionerne i den nyeste DANMAP-rapport, som netop er offentliggjort af Statens Serum Institut (SSI) og DTU Fødevareinstituttet. DANMAP-programmet overvåger antibiotikaforbruget og antibiotikaresistensen i mennesker, dyr og fødevarer i Danmark, og offentliggør hvert år tal og data for området.

"Stigningen maner til handling, for jo højere forbruget af antibiotika er, jo større er risikoen for, at der udvikles resistente bakterier", siger Ute Wolff Sönksen, der er overlæge i afdeling for Bakterier, Parasitter og Svampe på SSI og en af de ansvarshavende bag årets rapport.

En af årsagerne til det øgede forbrug på hospitalerne skal findes i, at vi i dag bliver ældre, og dermed også mere syge.

"Der er flere syge patienter på hospitalerne, der i dag har brug for antibiotika. Men når først der udvikles resistens, er lægerne nødt til at gribe til andre og ofte stærkere former for antibiotika, og så øges risikoen for, at der udvikles resistens yderligere. Det bliver en ond cirkel, der er svær at bryde", forklarer Ute Wolff Sönksen.

Mere potent antibiotika

Det er især kombinationspræparater af penicillin med såkaldte beta-laktamase hæmmere, som er i markant stigning. Et af præparaterne, som ofte bruges, fordi det har et smallere spektrum end de mest bredspektrede antibiotika, men samtidig også er mere potent end almindelig penicillin, er steget 96 procent de seneste ti år.

"Det er problematisk, for selvom dette præparat regnes som mindre skadeligt når det kommer til resistensudvikling, så kan vi også overfor dette se det samme som for de andre, nemlig at jo mere bredspektret antibiotika er, jo større er risikoen for at udvikle resistens. Og i hospitalsmiljøer kan det være svært at forhindre, at resistente bakterier smitter videre imellem patienterne", forklarer Ute Wolff Sönksen og peger på, at der de seneste år har været et stigende antal udbrud med højresistente bakterier.

Praktiserende læger udskriver færre recepter

Mens forbruget af antibiotika er steget på hospitalerne, ser det anderledes ud hos de praktiserende læger, hvor antibiotikaforbruget har været støt faldende siden 2013.

DANMAP-overvågningen viser, at antallet af antibiotikarecepter i primærsektoren sidste år var 25 procent lavere sammenlignet med for ti år siden. Især under covid-19-pandemien blev der udskrevet færre antibiotikarecepter mod luftvejsinfektioner. Antallet af antibiotikarecepter i 2022 var fortsat lavere end 2019, inden covid-19-pandemien ramte (4,7 procent lavere).

At de praktiserende læger udskriver stadig færre recepter med antibiotika skyldes flere målrettede indsatser for at få forbruget ned.

”Det er glædeligt at se, at de mange indsatser har virket, og at lægerne har gjort en kæmpe indsats for at finde ud af, hvornår det er nødvendigt at bruge antibiotika, og hvornår man kan vente og se tiden an”, siger Ute Wolff Sönksen.

Samtidig viser rapporten at forbruget af antibiotika i primærsektoren til dels er sæsonbestemt og følger forekomsten af forskellige luftvejsinfektioner. Men mange luftvejsinfektioner er forårsaget af virus og skal ikke behandles med antibiotika.

Sådan er tallene opgjort

Forbruget af antibiotika er opgjort via data fra Medicinregisteret. Registeret indeholder data over forbruget af alle lægemidler i Danmark.

Hvad er DANMAP

Siden 1995 har DANMAP-programmet overvåget forbruget af antibiotika til mennesker og dyr i Danmark samt forekomsten af antibiotikaresistens i bakterier fra mennesker, dyr og fødevarer. Den løbende overvågning er afgørende for, at myndighederne kan følge udviklingen og reagere rettidigt. Overvågningen varetages af Referencelaboratoriet for Antibiotikaresistens på Statens Serum Institut og DTU Fødevareinstituttet og er finansieret af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Antibiotika og resistens

Antibiotika anvendes til at behandle infektioner med bakterier i dyr og mennesker. Når bakterier udsættes for antibiotika, kan de udvikle resistens over for det pågældende antibiotikum. Herved overlever bakterierne, og infektionen kan udvikle sig til det værre. Antibiotikaresistente bakterier kan smitte mellem mennesker og dyr, og bakterier kan overføre resistensegenskaber til hinanden. Resistente bakterier har bedre vilkår end de følsomme bakterier, hvis der er antibiotika til stede. Derfor er det vigtigt kun at bruge antibiotika, når det er nødvendigt.

Spredning af antibiotikaresistente bakterier udgør fortsat et stort sundheds- og samfundsproblem globalt. Det medfører problemer med at behandle infektioner såvel som at forebygge dem, for eksempel i forbindelse med kirurgiske indgreb. Bakterier kender ikke landegrænser, og antibiotikaresistente bakterier i et land kan sprede sig til andre lande. Det betyder, at selvom situationen i Danmark er gunstig sammenlignet med andre lande, kan uhensigtsmæssig brug af antibiotika til både dyr og mennesker og den medfølgende resistensudvikling give sundhedsmæssige problemer i Danmark.

Kontakt

Overlæge Ute Wolff Sönksen
Statens Serum Institut
Telefon 22312484, uws@ssi.dk

STATENS
SERUM
INSTITUT